

SANTA MONTEFIORE

Bitininko duktė

Bestselerio

„SODININKAS

IŠ PRANCŪZIJOS“

autorės knyga

Alma littera

1 skyrius

Tekanaseto sala, Masačusetsas, 1973 metai

Krabų įlankos golfo klubas – vienas iš gražiausių vėjo nugairintų, malksnomis apkaltų Tekanaseto salos namų. Jį pastatė du draugai iš Bostono, įsitikinę, kad čia trūksta tik vieno dalyko – golfo aikštyno, nes sala išsiskiria nesugadintais vandenyno vaizdais visoje Vakarų pakrantėje. Dešinėje, ant žalios kalvos, it Kalėdų ledinukas kyšo raudonais ir baltais dryžiais nudažytas švyturys, šiais laikais reikalingesnis paukščių stebėtojui nei vandenyne pasiklydusiems jūreiviams. Kairėje driekiasi geltoni paplūdimiai ir panėšinės į bangų keteras kopos, apsikaišiusios tankiais erškėtrožynais. Klubo pastato sienomis kopia puošnios vijoklinės rožės, o teritoriją riboja apdulėjusi hortenzijų gyvatvorė, aplipusi didžiuliais rausvais kamuoliniais žiedais. Bendras vaizdas toks žavus, kad neįmanoma nesigrožėti. Paveikslą užbaigia aukštai virš pilkų čerpių stogo plevėsuojanti Amerikos vėliava, plazdenama druskingo vandenyno vėjo.

Tekanaseto salą gali pasiekti tik nedideliu lėktuvu arba laivu. Ji atskirta nuo didžiosios šalies, todėl Amerikos veidą pakeitusi pramonės revoliucija aplenkė Tekanasetą, jame liko keisti kvaikerių* įkvėpti pastatai, akmenimis išgrįstos gatvelės ir mieguistas, ilgesingas gyvenimo ritmas: senosios vertybės harmoningai susiliejusios su tradicine architektūra.

---

* *Kvakeriai* – protestantų religinė grupė, įsteigta amatininko Džordžo Fokso (George Fox, 1624–1691). *Čia ir toliau vertėjos pastabos.*

Čia nėra nei ryškių kelio ženklų, nei šviesoforų, o mažos jaukios parduotuvėlės prekiauja lino dirbiniais, suvenyrais, dailiais parfumerijos reikmenimis, vietos amatininkų pintinėmis ir kriauklelių papuošalais. Sala nostalgiška ir romantiška, bet ne paprasta. Įžymūs Amerikos rašytojai, aktoriai, muzikantai bėga čia iš karštligiškų užterštų didmiesčių, kad paalsuotų gaiviu vandenyno oru ir pasisemtų įkvėpimo iš kraštovaizdžio grožio, o turtingi verslininkai iš pasaulio finansų centrų vasarą atostogauja su šeimomis.

Krabų įlankos golfo klubas vis dar laikomas salos centru, – visados troško juo būti, – bet jo nebegali vadinti apkalbų centru kaip septintąjį ar aštuntąjį dešimtmečiais, kai visuomenė iš visų jėgų stengėsi žengti koja kojon su laiko pokyčiais, o senasis gyvenimo būdas dužo į naująjį it banga į uolą. Kitados troškė permainų jaunuoliai jau paseno ir tapo ne tokie priekabūs kaip jų tėvai, pokalbiai prie stalų pasidarė geranoriškesni. Ir vis dėlto įvykis, kuris šiandien išvis nebūtų aptarinėjamas, tą 1973 metų birželio vakarą įtraukė Krabų įlankos golfo klubo ponias į karštą diskusiją. Joms vos spėjus žvilgtelėti į bridžo kortas, vos besilaikanti ant liežuvio galo tema nusprūdo, kad išsiveržtų pasipiktinimo ugnikalnis.

– Na, mieloji, manau, kad toks elgesys amoralus, ir man gėda dėl tos merginos, – pareiškė Evelina Durleičer, bostonietiška tęsdama žodžius, ir smerkiamai papūtė ryškiai raudonas lūpas. Evelina buvo aukštuomenės vėtrungė. Visa moters aplinka atspindėjo konservatyvias jos vertybes ir aukštus moralės standartus. Nuo nepriekaištingų kašmyro megztinių ir ugniaspalvės šukuosenos iki gražiai įrengtų namų bei tinkamai išauklėtų vaikų – niekas neprasprūsdavo jai pro akis. Taip pat smulkmeniškai ir negailestingai Evelina teisdavo visus aplinkinius.

– Mūsų laikais, kad pabūtum viena su vyriškiu, turėdavai pabėgti nuo palydovės. Dabar jaunimas nevaldomas, jo niekas neprižiūri, – ji patapšnojo neišdalytą malką ant stalo ir išsiblaškusi pažvelgė į kortas. – Siaubingos kortos. Atleisk, Bele, bijau, teks tave nuvilti.

Belė Bartlet peržiūrėjo savo kortas, irgi blogas, užsitraukė cigaretę ir liūdnai papurtė šviesias garbanas.

– Jau tas šiuolaikinis jaunimas, – suaimanavo ji. – Nenorėčiau būti jauna. Penktąjį ir šeštąjį dešimtmečiais buvo daug geriau, nes kiekvienas žinojo savo vietą. Dabar viskas susidrumstė, mums telieka prisitaikyti. Manau, kad jaunuoliai sutrikę, tad per griežtai jų teisti nereikėtų.

– Bele, tu nuolat stengiesi visur išvelgti gėrį. Vis dėlto ir pati turėtum pripažinti, kad Triksė Valentin susikompromitavo, – nepasidavė Evelina. – Tiesa ta, kad jos elgesys nederamas damai. Padorios merginos nesivaiko vaikinų po visą šalį, stengiasi juos priversti lakstyti iš paskos. Iš tiesų tai labai negražu.

– Ne tik negražu, Evelina, bet ir nepadoru, – pritarė Selė Pirson ir nejučia krestelėjo ilgų rudų banguotų plaukų kupetą. – Puldamos prie vyrų jos negrįžtamai susigadina reputaciją, – ji mostelėjo cigarete, išprausta tarp dviejų pirštų lakuotais nagais, ir droviai šyptelėjo, mat prisiminė kadaise buvusi pavyzdinga mergina. – Vyru reikia gaudynių, o moteris turi būti laimikis, dėl kurio verta kovoti. Šiuolaikinės merginos pernelyg prieinamos. Mes saugodavome save pirmajai vestuvių nakčiai, – ji sukikeno ir ironiškai prunkstelėjo. – O jei nepavykdavo, bent jau stengdavomės, kad niekas nesužinotų.

– Vargšėlė Greisė, – užjautė Belė. – Duktė jai užtraukė šitokią gėdą. Siaubinga, kad mes tąsome ją po gabalėlį it grifai.

– Mielosios, o ko gi jūs tikitės? – įsiterpė Blaita Vestrup, glosydama savo juodmedžio spalvos plaukų kuodą. – Ji britė. Britai laimėjo karą, bet per jį prarado dorovę. Dievulėliau, pasakojimai apie anuos laikus tiesiog pribloškiantys. Merginos neteko proto...

– Ir kitų dalykų, – pareiškė Evelina, kilstelėdama antakį.

– Ak, Evelina! – aiktelėjo Selė ir slėpdama šypseną išispraudė kandiklį tarp lūpų. Nenorėjo, kad draugės pastebėtų, jog tas skandalas jai malonus.

– Bet ar mes tikrai žinome, kad mergina pabėgo su kuo nors? – paklausė Belė. – Gal tai tik piktavalės apkalbos? Triksė

sunkaus būdo, bet nebloga. Visi per greitai ją kritikuoti. Jei nebūtų tokia gražuolė, niekas jos nė nepastebėtų.

Evelina piktai dėbtelėjo į ją kaip į savo konkurentę.

– Mieloji, Liusė šį rytą man užsiminė apie tai. Patikėk, manau, kad tu žino, apie ką kalba. Auštant matė juos išlipančius iš privataus laivo – susilamdžiusius ir susitaršiusius. Vaikinas irgi anglas, jis... – moteris nutilo ir taip sučiaupė lūpas, kad jų linija beveik išnyko. – Jis groja rokenrolo grupėje, – iškošė žodžius, tarsi šie dvoktų.

Belė nusijuokė.

– Evelina, rokenrolo era baigėsi. Manau, kad tas vaikinas panašesnis į Bobą Dilaną negu į Elvį Preslį.

– Ak, tu viską žinai? – pasipūtė Evelina. – Tai ko tyli?

– Evelina, visas miestas kalba apie juos, gražius ir jaunus britus. Beje, jie mandagūs. – Pamačiusi sugižusį Evelinos veidą Belė nusišypsojo. – Grupė leidžia vasarą Džo Hornbio namuose.

– Senojo Džo Hornbio? Be abejo, žinote, koks jis ekscentriškas, – pasibaisėjo Selė. – Tikina esąs geras Miko Džagerio draugas, bet ar teko regėti Miką šioje saloje?

– Ar bet kokią kitą nors įžymybę. Džo giriasi pažįstas visus. Senas tauškalius, – niekinamai prunkstelėjo Blaita.

– Anie vaikinai, matyt, rašo albumą, o Džo jiems padeda, – toliau aiškino Belė. – Jis turi įrašų studiją rūsyje.

– Džo nieko neišleido jau penkiasdešimt metų, – nusišaipė Selė. – Netgi jaunystėje buvo labai vidutiniškas muzikantas, o dabar – visiškas niekas. Beje, o kas finansuoja projektą? Džo tikrai neturi pinigų.

Belė gūžtelėjo pečiais.

– Nežinau. Bet kalbama, kad rudenį jis vešis juos į koncertinę kelionę po visą šalį. – Ji kilstelėjo antakius. – Nemažai kainuos, tiesa?

Evelina stengėsi sugražinti skandalo temą. Ji atsargiai apžvelgė kambarį ir prašneko tyliau:

– Pasak Liusės, Triksė Valentain su drauge Suze Redford penktadienio vakarą kartu su grupe sulipo į jachtą ir liko joje iki šio ryto. Suzė prigrasė Liusę niekam nė nešnipštelėti. Akivaizdu, tėvai to nenumanė. Nežinau, ką jos ten veikė, bet tikriausiai nereikia lakios vaizduotės, kad suvoktum tiesą. Juk žinot, kaip gyvena tokie jaunuoliai. Pasibaisėtina.

– Gal Greisė manė, kad Triksė pas Suzę, – spėjo Belė. – Turi būti koks nors paaiškinimas.

– Drįstu pareikšti, kad Suzė Redford gali daryti ką nori, – įsiterpė Selė. – Toje šeimoje nepaisoma jokių ribų.

– Na, mane tai stebina, – ramiai įsiterpė Belė. – Nors žinau, kad Greisei sunkus laikotarpis su Trikse, bet netikiu, jog duktė dingo trims dienoms, neįspėjusi motinos. Be to, Fredis nebūtų to leidęs.

– Fredis išvykęs su reikalais, – džiaugsmingai pranešė Selė. – Katinas iš namų...

– Viskas priklauso nuo auklėjimo, – pareiškė Blaita. – *Cherchez la mère*, – niūriai pridūrė.

Belė užgesino cigaretę ir paklausė:

– Argi ne *cherchez la femme*?

– Jokio skirtumo, Bele, – atkirto Blaita. – Pakanka pažvelgti į motiną. Tegul Greisė bus dorybės įsikūnijimas, – aš pirmoji pasakiau, kad ji maloniausia iš visų, – bet pernelyg nuolaidi. Triksei reikia tvirtos rankos, o Greisė silpna.

– Greisei galima atleisti, juk ji pastojo po ilgų širdperšos metų ir kelių persileidimų, – priminė Belė. – Triksė yra ilgai lauktas vienintelis kūdikis. Nenuostabu, kad šiek tiek išlepinta.

– Greisė įnikusi į sodininkystę ir stengiasi negalvoti apie tai, – pareiškė Selė. – Turėdamos tokią dukterį kaip Triksė ir jūs darytumėt tą patį.

– O, ji puiki sodininkė! – karštai pridūrė Belė. – Tekanaseto sodai buvo tikra nuobodybė, iki jai atvykstant iš Anglijos ir perprojektuojant juos pagal savo nuostabų skonį ir patirtį.

Susierzinusi Evelina susiraukė.

– Niekas neabejoja Greisės gabumais, Bele, bet mes kalbame apie ją kaip apie motiną. Nagi, kuri dalijo?

– Aš, – atsakė Belė. – Susilaikau, nekertu.

Ketveriukė staiga nuščiuvo – pasirodė Greisė, lydima stambios liulančios moters, vadinamos Didžiule. Evelina iškart tvirtai sučiaupė lūpas. Didžiulė buvo gerbiamiausia ir daugiausia baimės įkvepianti moteris saloje. Ji ne tik turėjo didžiausią ir seniausią namą, 1668 metais priklausiusį pirmajam salos gyventojui, bet ir buvo vienintelė turtingo naftos barono Rando Vilsono Jaunesniojo duktė. Tėvas mirė devyniasdešimt penkerių ir visą turtą paliko dukteriai. Kalbama, kad toji neištekėjo, nes nerado sau verto vyro, prilygstančio ir turtais, ir dvasios tvirtybe. Dabar, moteriai perkopus septyniasdešimtmetį, niekas nebeužsimindavo apie santuoką, o pati Didžiulė neišsidavė, kad gailisi. Elgėsi su artimais draugais it su šeimos nariais ir, kaip kitados jos tėvas, džiugiai dalijo savo turtą per itin garbingą Rando Vilsono labdaros fondą ar išrašinėjo čekius kada užsimanusi.

Greisė Valentain netiko prie klubo aplinkos kaip darbinis arklys grynaveislių žirgų būryje. Jos ilgi rusvi plaukai, išmarginti žilomis sruogomis, buvo netvarkingai prismeigti pieštuku ant pakaušio, o rusvos medvilnės kelnės ir apdribusi palaidinė akivaizdžiai nederėjo prie tobulai iškrakmolytų keturių bridžo lošėjų drabužių. Viena, kas buvo bendra su jomis, tai žiburiuojantys deimantai subtilioje kamanės pavidalo segėje, prismeigtoje ant krūtinės. Greisės nagai buvo nukramtyti, o rankų oda šiurkšti nuo ilgų sodininkavimo metų. Galėjai matyti, kad moteris nepasidažiusi, o švelnus angliškas jos veidas nugairintas Tekanaseto saulės ir vandenyno vėjų. Tačiau stirnos akys spinduliavo gerumą ir atjautą, veide buvo išlikę ankstesnio grožio pėdsakų. Niekas neatsispiravo Greisės Valentain šypsenai.

– Labas, Greise, – pasisveikino Belė, toms dviem moterims einant pro lošėjų staliuką. – Labas, Didžiule.

Greisė nusišypsojo ir paklausė:

– Kaip sekasi?

– Man nekaip, – pasiskundė Belė. – Bet nesu gera bridžo lošėja.

– Tik jau nesakyk, Bele Barlet, tu puikiai loši, – atkirto Evelina, šyptelėjo Greisei ir atidžiai nužvelgė ją, ieškodama sumišimo žymių. – Ji tik kuklinasi.

– Kur nori sėstis, Greise? – paklausė Didžiulė ir vos linktelėjusi praėjo pro keturias lošėjas. Šios kaltai susigūžė ant kėdžių. Didžiulė kone fiziškai pajusdavo priešišką nusiteikimą. Rodydama, kad viską žino, ji prisimerkė ir nesirūpindama dėl keliamo triukšmo piktai kaukšėjo lazdele į spindinčias grindlentes.

– Sėskime lauke, jei tau ne per vėjuota, – atsakė Greisė.

Didžiulė nusikvatojo.

– Visiškai ne. Jei kiltų uraganas, mane parverstų paskutinę.

Draugės išėjo pro dvivėres duris į plačią verandą, iš kurios buvo matyti vandenynas. Ant bangų it gulgės sūpavosi maži laiveliai, kopose laigė juodi šunys, o jų šeimininkai lėtai žingsniavo paplūdimiui.

Vakaro saulė kabojo žemai, nušviesdama smėlį rožine spalva. Jūrinė šarka ryškiai oranžiniu snapu taršė žuvies liekanas. Greisė pasirinko stalą verandos pakraštyje prie turėklo ir atitraukė pintinį krėslą Didžiulei. Vyresnioji moteris padavė Greisei savo lazdą ir sunkiai atsidususi sudribo ant krėslu. Kelios žilų plaukų sruogos išsipešė jai iš kuodo ir it plunksnos užkrito ant sprando.

– Na štai, višta atsitūpė į gūžtą, – patenkinta Didžiulė spragtelėjo pirštais ir, Greisei nespėjus atsistoti, užsakė joms abiem po kokteilį. – Tau reikia pastiprinimo, Greise, – tvirtai pareiškė ji. – Nekreipk dėmesio į anas hienas. Jos pavydi, nes neturi nė kruopelės tavo gabumų.

– Tegul sau, – atsakė Greisė. – Patikėk, esu sutikusi daug blogesnių.

– Tikrai esi. Britų moterys viršesnės už tą ketveriukę.

Greisė nusijuokė.

– Man nerūpi, ką žmonės kalba man už nugaros, jei akyse elgiasi draugiškai. Bričių bėda ta, kad jos pernelyg atviros, o aš nemėgstu konfliktų.

– O man šis britų bruožas patinka. Verčiau žmonės terėžia tiesą į akis, o ne apkalba už nugaros. Reikia turėti drąsos išdėstyti savo įsitikinimus arba nešnekėti iš viso. Evelina baisi intrigantė, ketinu jai tai pasakyti. Turėtų gėdintis, kad mūsų saloje savo paskalomis pridarė tiek bėdų. Rodos, tik slampinėja aplink ir ieško, ką apkalbėti. Tos moters landumas nepakenčiamas. Ji užsilipusi ant tokio aukšto pjedestalo, kad kryptis bus bausis.

Padavėjas atnešė užsakytus kokteilius ir porcelianinių dubenėlių riešutų. Didžiulė kyštelėjo į dubenėlį riebius pirštus be žiedų ir sugriebė saują pistacijų. Jos veidas plačia kakta, putliomis besišypsančiomis lūpomis ir minkštais skruostais atrodė apgaulingai švelnus. Moteris panėšėjo į gerąją močiutę, bet plieno spalvos akys akimirksniu galėjo sugriežtėti ir paversti nelaimingą Didžiulės įtūžio priežastį druskos stulpu. Vis dėlto į Greisę ji žvelgė itin švelniai.

– Taigi ką sumanė toji Triksė? Įsivaizduoju, kad norėdama išaukštinti savo Liusę Evelina be galo išpūtė istoriją, kaip ji sugėba. – Didžiulė atsikvėpė, jos akys sublizgo plieniu. – Jei sužinotų bent pusę to, ką išdarinėja jos pačios dukra, užsičiauptų amžiams.

– Bijau, kad Evelina teisi, – atsidususi pripažino Greisė. – Triksė įsimylėjo grupės muzikantą. Nieko nesakau, tikriausiai jis geras vaikas, bet...

– Dar nesusipažinai su juo?

– Ne.

– Kalbėk toliau.

– Triksė man sakė savaitgalį praleisianti kyšulyje pas draugę Sužę...

Didžiulė niekinamai kilstelėjo antakius.

– Pas Sužę Redford! Ta mergina – viena bėda ir prišaukia bėdą, kur tik pasisukusi.

– Atvirai kalbant, abidvi vienodos, – atlaidžiai šyptelėjo Greisė. – Bet joms linksma kartu, o Triksė pirmą kartą įsimylėjo.

Didžiulė pažvelgė į švelnų Greisės veidą, į švelnias rusvas akis, į švelnius vėjo taršomus plaukus ir įvertindama begalinį draugės *švelnumą* papurtė galvą.

– Ką man su tavim daryti, Greise? Tavo širdis per gera. Taigi pasakyk man, kur merginos buvo *iš tikrųjų*.

– Su grupe.

– Kur su grupe?

– Privačiame koncerte Menkių kyšulyje, surengtame Džo Hornbio draugui, kuris sukiojasi muzikos versle.

Susimąščiusi Didžiulė siurbčiojo kokteilį.

– Ir kažkas ją pastebėjo.

– Taip, Liusė matė juos visus parplaukiant šį rytą ir pasakė motinai. Ko gero, dabar visa sala kalba apie tai. Prieš išeidama į darbą Triksė pasipasakojo man. Juk žinai, vasarą ji dirba „Kapitono Džeko“ užkeigoje. Neturėjau laiko pasikalbėti su ja. Nors ir maištinga, Triksė tikrai gera mergaitė. Bent jau prisipažino, ką iškrėtusi.

– Tik todėl, kad buvo pastebėta Liusės. Esu tikra, būtų viską nutylėjusi, jei tik būtų galėjusi nuslėpti. Brangioji, Triksė tau padarė gėdą, turėtum niekur jos neišleisti iki atostogų galo. Man tėvas būtų iškaršęs kailį.

– Dabar nebe tavo ir nebe mano laikai, Didžiule. Viskas keičiasi. Jaunuoliai turi daugiau laisvės negu mes, ir tikriausiai tai gerai. Negalime smerkti jų mėgstamos muzikos ir dėvimų drabužių, o šiaip toji karta jauna ir kupina aistros. Jaunimas protestuoja prieš nelygybę ir karą. Dievulėliau, tik pažvelk į mano Fredį, vienakį, su baisiu randu ant veido, ir suprasi, kad kare nebūna nugalėtojų. Dabartiniai jaunuoliai drąsūs ir atviri, didžiuojuosi jais, – Greisė šiurkščiais pirštais spustelėjo segę ant krūtinės. – Gal jie idealistai ir kvaili, bet suvokia, kad gyvenime svarbiausia meilė. – Moteris rudomis akimis pažvelgė į vandenyną ir liūdnai šyptelėjo. – Norėčiau būti jauna, kai visas gyvenimas dar prieš akis.

Didžiulė siurbtelėjo kokteilio.

– Dievaži, Greise, kartais tu mane pritrenki. Kai kiti įtempia vadžias, tu atleidi. Ar tai irgi britiškas bruožas? O gal kaip tik elgiesi priešingai? Ar Fredis žino apie šį mažytį Triksės nuotyki?

Išgirdusios vyro vardą Greisės veidą aptemdė šešėlis, bet ji ramiai atsakė:

– Dar neužsiminiau jam.

– Bet užsiminsi?

– Nenoriu, nes jis įtūš. Vis dėlto teks pasakyti, kol neišgirdo iš kitų. Greičiausiai iš Bilo Durleičerio, taikydamas į penktą golfo duobutę, – ji susijuokė, bet ne linksmai, o susirūpinusi. Pagalvojusi apie golfo laukuose liežuvaujantį Bilą Durleičerį Didžiulė nusvarino milžiniškas krūtis ant stalo.

– Bilas nenusileidžia žmonai, – atšovė ji. – Gerai padarysi, jei pasakysi Fredžiui. Jis tikrai nenorės sužinoti paskutinis saloje.

– Fredis pasibaisės, atskaitys moralą apie drausmę ir paskirs Triksėi namų areštą iki vasaros pabaigos, o ji visą laiką suks galvą, kaip slapčia susitikus su tuo vaikinui. – Greisė nusijuokė. – Pažįstu Triksę. Ji panašesnė į mane nei pati numano.

– Neįsivaizduoju tavęs laužančios taisykles, Greise, – apstulbusi pareiškė Didžiulė.

– O, aš anaipol nebuvo pavyzdinga duktė, – liūdnei šyptelėjo jos draugė, prisimindama savo mergystę. – Vienu metu buvau tikra maištininkė. Tai buvo taip seniai, – ji nukreipė žvilgsnį į vandenyną.

– O kas tave atvedė į doros kelią? – paklausė Didžiulė.

– Sąžinė, – susiraukusi atsakė Greisė.

– Taigi pati būtum pasielgusi, kaip dera.

– Tikriausiai... – Didžiulės draugė sunkiai atsiduso tarsit apgailėstaudama dėl savo pralaimėjimo.

– Ar nori visa tai patyrusios senos matronos patarimo?

Greisė mintimis sugrįžo į dabartį.

– Taip, mielai.

Didžiulė papurtė įspūdingą plaukų kupetą, savo pačios vadinamą vištos gūžta.

– Eik namo ir griežtai pasikalbėk su Trikse. Liepk jai daugiau neapgaudinėti tavęs. Labai svarbu, kad žinotum, kur būna tavo duktė ir su kuo – dėl jos pačios saugumo ir tavo ramybės. Taip pat neleisk jai išvykti iš salos iki vasaros pabaigos – ir jokių derybų. Turi būti nepalenkiama, Greise. Ar įstengsi?

– Taip, – nenuoširdžiai atsakė toji.

– Kalbame apie pagarbą. – Didžiulės balsas sugriežtėjo. – Tikrai, brangioji, turi būti griežta, jei nori suvaldyti dukterį, kol nevelu. – Ji siurbtelėjo kokteilio ir kalbėjo toliau: – Kai grįš vyras, papasakok, kas atsitiko, bet patikink jį, kad jau išbarei Triksę, taigi reikalas esąs baigtas ir užmirštas. Taškas. Kaip manai, ar Fredžiui to užteks?

– Nežinau. Jis labai supyks. Žinai, kaip mėgsta tvarką. – Greisė gūžtelėjo pečiais. – Galėčiau viską užglaistyti...

– Greise, nemeluok jam. Tai labai svarbu. Judu turite eiti išvien. Esi minkštaširdė ir nori palaikyti Triksę, bet pirmiau pasirinkai vyrą, ir žmonos pareiga stovėti jo pusėje, kad ir kas įvyktų.

– Pareiga, – nusiminusi sumurmėjo Greisė, ir Didžiulė išgirdo kartėlio gaidelę draugės balse. – Nekenčiu šio žodžio.

– Pareiga daro mus civilizuotus, Greise. Jei nenorime, kad visuomenė subyrėtų, svarbu daryti kas reikia, o ne nuolat galvoti apie save. Jaunimas visai neturi pareigos jausmo, o jei spręsimė iš kalbamųjų įvykių, jis praradęs ir pagarbą. Bijau, kad ateityje neliks moralės, pakis požiūris į tai, kas svarbiausia. Ir vis dėlto esu čia ne tam, kad moralizuočiau, o kad palaikyčiau.

– Ačiū, Didžiule, tavo parama man labai svarbi.

– Esame draugės jau beveik trisdešimt metų. Tai daug. Pažįstu tave nuo tada, kai atvykai į Tekanasetą ir pavertei mano užpakalinį kiemą rojaus sodu. Gal mes pajutome trauką viena kitai todėl, kad tu nepažinojai savo motinos, o aš neturėjau vaikų. –

Moteris nusišypsojo ir pagriebė dar saują riešutų. – Mane visi nervina, išskyrus tave, – juokdamasi pridūrė ji. – Esi trapi, bet sąžininga. Nemanau, kad pritari man tik todėl, kad esu turtinga it Krezas, sena lyg Nojaus arka ir didžiulė kaip banginis.

– Na jau, na jau, Didžiule! – juokdamasi paprieštaravo Greisė. – Gal tu ir turtinga it Krezas, tik jau ne tokia sena kaip Nojaus arka ir ne didžiulė kaip banginis.

– Palaimintas šventas melas. Brangioji, dėl savo amžiaus ir didumo leidžiu tau apsimeluoti iki ausų.

Kai Greisė grįžo namo į Saulėlydžio bulvarą, saulė buvo nuauksinusi visą jūrą. Moteris išėjo į verandą su dviem retriveriais ir įsižiūrėjo į laukinę paplūdimio augaliją bei mirguliuojantį vandenį, gerte gerdama peizažo rimtį. Užvis labiausiai ją ramino tylus bičių zvimbimas, pripildantis širdį melancholijos. Šis jausmas nebuvo nemalonus. Praeities prisiminimai žadino džiaugsmingus pojūčius, tarsi per skausmą vėl būtų atgimusi senoji Greisė, kokia buvo kadaise, prieš išvykdama į Ameriką.

Moteris priėjo prie trijų avilių, sustatytų šalia namo, kur juos nuo vėjų ir saulės saugojo tam tikslui pasodinta cūga, ir pakėlė vieno iš jų dangtį, norėdama apžiūrėti šeimyną. Bitės įgėlimo nebijojo, tik liūdėjo, kad gindama avilį ši aukoja savo gyvybę.

Artūras Hamlinas išmokė dukterį visko, ką pats žinojo apie bites, nuo kasdienės priežiūros iki pikio tinktūros gamybos, kad būtų kuo gydyti skaudančią gerklę ir kitus negalavimus. Bitininkystė buvo jų dviejų aistra. Avilių priežiūra ir medaus ėmimas suartino tėvą su dukteria, pasaulyje turinčius tik vienas kitą. Pamačiusi bitę, Greisė kaskart su meile prisimindavo tėvą. Klausantis švelnaus jo mylimų vabzdžių dūzgimo, jai prieš akis iškildavo mielas veidas, kartais ji net girdėdavo tėvo balsą, tarsi šnabždantį į ausį: „Nepamiršk patikrinti, ar bitės prinešė medaus į apatines korio akutes.“ Arba „Matai saugančias landą bites? Tikriausiai kilo pavojus. Gal netoliese sukiojasi širšės ar bitės plėšikės. Įdomu, kurios.“ Artūras Hamlinas neatsikvėpda-

mas galėjo kalbėti apie bites valandų valandas. Šnekėdavosi su jomis, deklamuodavo joms mėgstamą eilėrašį, Greisės girdėtą tiek kartų, kad išmoktą mintinai. *Vestuvės, gimimas, laidotuvės ar žinia iš anapus vandenyno – dalykis su bitėmis džiaugsmu ir liūdesiu...*

Pažvelgusi į avilio vidų moteris pamatė, kad bitės ruošiasi nakčiai. Orui vėstant, vabzdžiai atrodė apsnūdę. Ji meiliai nusišypsojo leisdamą prisiminimams būriuotis, banguoti it bekraštei vaizdų ir emocijų jūrai. Laikas, leidžiamas su bitėmis, buvo skirtas sau pačiai ir savo prisiminimams. Kai Greisė užvožė dangtį, ją apėmė pažįstamas jausmas, tarsi kažkas stovėtų šalia. Moteris žinojo, kad atsigręžti neverta, buvo daugybę kartų apsidairiusi ir patyrusi, kad jos laukia tik vėjas ir nusivylimas. Suvokė, jog šitai reikia justi, ne tyrinėti. Juk jos namas senas, o Tekanaseto sala garsėja vaiduokliais. Istorijų apie juos gali papasakoti netgi Didžiulė. Tas kažkieno buvimas šalia negąsdino Greisės, priešingai, ramino, tarsi ji būtų turėjusi slaptą draugą, apie kurį daugiau niekas nežino. Būdama jaunesnė Greisė atsiverdavo motinai, tikėjosi, kad ši girdi ją iš dangaus. Dabar, pasijutusi liūdna ar vieniša, galėjo pasikalbėti su bitėmis ir nusiraminti besidalijančio su ja meilės energija vaiduoklio draugijoje. Tikriausiai jis toks pat vienišas kaip ir ji.

Pastaruoju metu Greisė vis dažniau mintimis grįždavo į anksčiau gyvenimą. Metams bėgant, tarsi dar labiau gailavo dėl praeities, dar stipriau prisirišo prie savo prisiminimų. Pastaruosius dvidešimt su kaupu metų atsidavė motinystei, bet Triksė užaugo ir greitai išeis iš namų, o Greisė liks viena su Fredžiu ir trapiomis jūdvių santuokos liekanomis.

– Sveikas, drauguži, – pasisveikino ji ir nusišypsojo: absurdiška šnekėtis su būtybe, kurios nematai.